НАВЧАЛЬНИЙ ЦЕНТР
«АДАЖИО»

КОНСПЕКТ ЛЕКЦІЇ

«ОСНОВИ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ»

Конспект лекції «Основи пожежної безпеки» / [Розробник Настасья Володимирівна Товбас]; – Запоріжжя, 2020. – 20 с.

Цей конспект розроблений на підставі:
- Кодексу цивільного захисту України;
- Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях;
- Правил пожежної безпеки в Україні
- Правил експлуатації та типових норм належності вогнегасників.

© Товбас Н. В., 2020

ЗМІСТ

1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....4

2 ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАХОДИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ.....5

3 ВИМОГИ ДО УТРИМАННЯ ТЕРИТОРІЙ, ПРИМІЩЕНЬ, СПОРУД, ЕВАКУАЦІЙНИХ ШЛЯХІВ І ВИХОДІВ.....7

4 ВИМОГИ ДО ІНЖЕНЕРНОГО ОБЛАДНАННЯ.....8

5 ВИМОГИ ДО УТРИМАННЯ ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ ПРОТИПОЖЕЖНОГО ЗАХИСТУ.....10

6 ПОРЯДОК ДІЙ У РАЗІ ПОЖЕЖІ.....16

7 ДОДАТКОВІ ВИМОГИ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ЗВАРЮВАЛЬНИХ ТА ІНШИХ ВОГНЕВИХ РОБІТ.....17

ТЕМА 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Щорічно на Землі виникає близько 7 мільйонів пожеж.

Основними напрямками забезпечення пожежної безпеки є усунення умов виникнення пожежі та мінімізація її наслідків.

Отже, **пожежа** - це неконтрольований процес горіння поза спеціальним вогнищем, що розповсюджується у часі і просторі.

Пожежа виникає за одночасної наявності **трьох основних умов:**

Горюча речовина разом з окислювачем (головним чином киснем повітря) утворюють **горюче середовище**.

Запобігання пожежі досягається:

- попередженням утворення горючого середовища;
- попередженням утворення в горючому середовищі або внесення до нього джерел запалювання.

До основних груп **джерел запалювання** належать:

- відкритий вогонь;
- розжарені продукти горіння та нагріті ними поверхні;
- тепловий прояв електричної енергії;
- тепловий прояв механічної енергії;
- тепловий прояв хімічних реакцій;
- тепловий прояв сонячної, ядерної енергій, інші джерела запалювання.

Основними причинами пожеж є:

- необережне поводження з вогнем;
- порушення правил монтажу та експлуатації електроустаткування і побутових електроприладів;
- порушення правил монтажу та експлуатації приладів опалення і теплогенеруючих установок;
- підпали;
- пустощі дітей з вогнем;
- несправність виробничого устаткування.

Правила пожежної безпеки в Україні (далі – Правила) **є обов'язковими для виконання всіма суб'єктами господарювання, громадянами України**, іноземцями та особами без громадянства, які перебувають на території.

Пожежна безпека забезпечується шляхом проведення **організаційних заходів та технічними засобами**, спрямованими на запобігання пожежам, забезпечення безпеки людей, зниження можливих майнових втрат і зменшення негативних екологічних наслідків у разі їх виникнення, створення умов для успішного гасіння пожеж.

ПОЖАРНО

ТЕМА 2. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАХОДИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ

Основними організаційними заходами щодо забезпечення пожежної безпеки **є:**

- **визначення обов'язків** посадових осіб щодо забезпечення пожежної безпеки;
- **призначення відповідальних за пожежну безпеку** окремих будівель, споруд, приміщень, дільниць тощо, технологічного та інженерного устаткування, а також за **утримання і експлуатацію засобів протипожежного захисту**;
- **встановлення** на кожному підприємстві (установі, організації) відповідного **протипожежного режиму**;
- розробка й затвердження загальнооб'єктової **інструкції про заходи пожежної безпеки** та відповідних інструкцій для всіх вибухопожежонебезпечних та пожежонебезпечних приміщень, організація вивчення цих інструкцій працівниками;
- розробка **планів (схем) евакуації** людей на випадок пожежі;
- встановлення **порядку** (системи) **оповіщення людей про пожежу**, ознайомлення з ним всіх працюючих;
- **визначення категорій будівель** та приміщень **за вибухопожежною та пожежною небезпекою**;
- **забезпечення** територій, будівель та приміщень відповідними **знаками пожежної безпеки, табличками** із зазначенням номера телефону та порядку виклику пожежної охорони;
- створення та організація роботи **добровільної пожежної охорони**.

В першу чергу на кожному підприємстві (об'єкті) з урахуванням його пожежної небезпеки наказом необхідно **призначити відповідальних** за пожежну безпеку, **визначити обов'язки** посадових осіб щодо забезпечення пожежної безпеки та **встановити** відповідний **протипожежний режим.**

Протипожежний режим включає:

- порядок утримання шляхів евакуації;
- визначення спеціальних місць для куріння;
- порядок застосування відкритого вогню;
- порядок використання побутових нагрівальних приладів;
- порядок проведення тимчасових пожежонебезпечних робіт;
- порядок проходження навчання й перевірки знань з питань пожежної безпеки;
- порядок організації експлуатації і обслуговування наявних засобів протипожежного захисту;
- порядок дій у разі виникнення пожежі;
- тощо.

Для кожного приміщення об’єкта мають бути розроблені та затверджені керівником об’єкта **інструкції про заходи пожежної безпеки**.

Ці інструкції мають вивчатися під час проведення **протипожежних інструктажів**, проходження навчання за програмою пожежно-технічного

ТОВ "ТАЛЕНТ"

мінімуму, а також в системі виробничого навчання і вивішуватися на видимих місцях.

На об'єктах з постійним або тимчасовим перебуванням на них **100 і більше осіб** або таких, що мають хоча б одне окреме приміщення із **одночасним перебуванням 50 і більше** осіб (далі – об'єкти з масовим перебуванням людей), у будинках та спорудах (крім житлових будинків), котрі мають два поверхи і більше, у разі **одночасного перебування на поверсі більше 25 осіб**, а для одноповерхових – більше 50 осіб, мають бути **розроблені і вивішені на видимих місцях плани (схеми) евакуації людей на випадок пожежі**.

На об'єктах **з масовим перебуванням людей** на доповнення до схематичного плану евакуації повинна бути **розроблена та затверджена** керівником **інструкція**, що визначає дії персоналу щодо забезпечення **безпечної та швидкої евакуації людей**, за якою **не рідше одного разу на півроку** мають проводитися **практичні тренування** всіх задіяних працівників.

У приміщеннях **на видимих місцях біля телефонів** слід вивішувати таблички із зазначенням **номера телефону для виклику пожежно-рятувальних підрозділів**.

З метою проведення заходів із **запобігання виникненню пожеж** та **організації їх гасіння** на підприємствах створюється **добровільна пожежна охорона**.

Усі працівники при прийнятті на роботу та періодично (**1 раз на рік**) на робочому місці **повинні проходити інструктажі з питань пожежної безпеки** (далі – протипожежні інструктажі).

Особи, яких приймають на роботу, пов'язану **з підвищеною пожежною небезпекою**, повинні попередньо (до початку самостійного виконання роботи) пройти спеціальне навчання (**пожежно-технічний мінімум**).

Працівники, зайняті на роботах з підвищеною пожежною небезпекою, проходять **один раз на рік** перевірку знань відповідних нормативних актів з

пожежної безпеки, а посадові особи до початку виконання своїх обов'язків і періодично (**один раз на три роки**) - навчання та перевірку знань з питань пожежної безпеки.

Приступати до роботи особам, які не пройшли навчання, протипожежного інструктажу і перевірки знань з питань пожежної безпеки, **забороняється**.

ТЕМА 3. ВИМОГИ ДО УТРИМАННЯ ТЕРИТОРІЙ, ПРИМІЩЕНЬ, СПОРУД, ЕВАКУАЦІЙНИХ ШЛЯХІВ І ВИХОДІВ

Територія об'єктів, ділянок повинні **систематично очищатися** від сміття, відходів виробництва, тари, опалого листя, котрі необхідно регулярно видаляти (вивозити) у спеціально відведені місця.

На території об'єкта повинно бути забезпечено освітлення зовнішніх пожежних драбин, протипожежного обладнання, входів до будинків та споруд.

Керівник об'єкта та/або підприємства своїм розпорядчим документом визначає **спеціальні місця для куріння**, які необхідно позначити відповідним знаком або написом, і місця, де встановлюють урну або попільницю з негорючих матеріалів.

Куріння за межами спеціально відведених місць **забороняється**.

Усі приміщення і споруди повинні своєчасно **очищатися від горючого сміття та відходів виробництва**.

Керівники об'єктів, підприємств повинні забезпечити утримання засобів протипожежного захисту у працездатному стані та забезпечити їх технічне обслуговування.

Для всіх будівель і приміщень виробничого, складського призначення повинні бути **визначені категорія** щодо **вибухопожежної та пожежної небезпеки**, а також клас зони, які необхідно позначати на вхідних дверях до приміщення, а також у межах зон усередині приміщень та ззовні.

У підвальних та цокольних поверхах, а також в інших господарських приміщеннях, якщо вхід до них не ізольований від загальних евакуаційних сходових кліток, **не допускається улаштовувати**:

1) вибухопожежонебезпечні приміщення категорій А і Б, зберігання та застосування ЛЗР і ГР, вибухових речовин, балонів з газами, карбіду кальцію та інших речовин і матеріалів, що мають підвищену вибухопожежну небезпеку;

2) склади горючих матеріалів, майстерні, де використовуються горючі матеріали (за винятком індивідуальних житлових та дачних будинків).

ЗРАЗОК

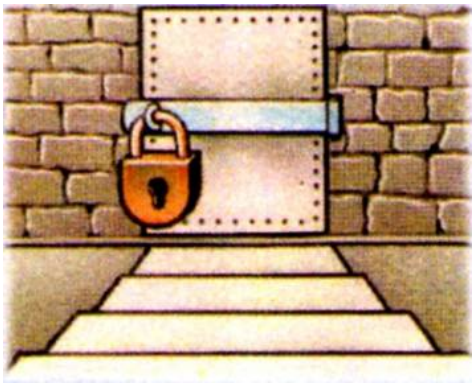

Забороняється використовувати горища, технічні поверхи й приміщення (у тому числі вентиляційні камери, електрощитові) під виробничі дільниці та захаращувати їх сторонніми предметами.

Двері горищ, технічних поверхів, вентиляційних камер, електрощитових, підвалів повинні утримуватися зачиненими. На дверях слід вказувати місце зберігання ключів. Вікна горищ, технічних поверхів, підвалів повинні бути засклені.

У приміщеннях та спорудах **забороняється**:

- прибирати приміщення і прати одяг **із застосуванням бензину, гасу** та інших ЛЗР та ГР, а також відігрівати замерзлі труби із застосуванням відкритого вогню;
- розкидати й залишати неприбраними **промаслені обтиральні матеріали**. Їх необхідно прибирати в металеві ящики, щільно закривати кришками і після закінчення роботи видаляти з приміщення у спеціально відведені за межами будівель місця, забезпечені негорючими збірниками з кришками, які щільно закриваються;
- зберігати у житлових, громадських, адміністративних, побутових приміщеннях ЛЗР та ГР, а також використану тару з-під них.

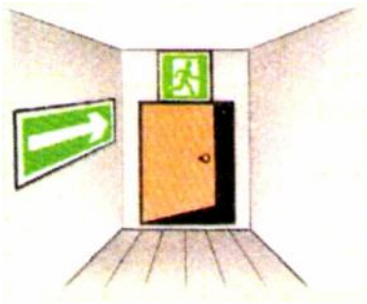

У приміщенні, яке має **один евакуаційний вихід**, дозволяється одночасно розміщувати (дозволяється перебування) **не більше 50 осіб**.

Двері на шляхах евакуації повинні **відчинятися в напрямку виходу з будівель** (приміщень).

За наявності людей у приміщенні двері евакуаційних виходів можуть замикатися **лише на внутрішні запори**, які відкриваються зсередини без ключа.

Забороняється захаращувати шляхи евакуації меблями, обладнанням, різними матеріалами.

Сходові марші і площадки повинні мати **справні огорожі** із поручнями, котрі не повинні зменшувати ширину сходових маршів і площадок.

Сходові клітки, внутрішні відкриті та зовнішні сходи, коридори, проходи та інші шляхи евакуації мають бути **забезпечені евакуаційним освітленням**. Світильники евакуаційного освітлення повинні вмикатися з настанням сутінків у разі перебування в будинку людей.

ТОВ "ІМО"

ТЕМА 4. ВИМОГИ ДО ІНЖЕНЕРНОГО ОБЛАДНАННЯ

4.1 ЕЛЕКТРОУСТАНОВКИ

Забороняється:

- експлуатація кабелів і проводів з пошкодженою або такою, що в процесі експлуатації втратила захисні властивості, ізоляцією;
- застосування саморобних подовжувачів;
- застосування для опалення приміщення нестандартного (саморобного) електронагрівального обладнання;
- користування пошкодженими розетками, відгалужувальними та з'єднувальними коробками, вимикачами та іншими електровиробами;

- складування горючих матеріалів на відстані менше 1 м від електроустаткування та під електрощитами;
- використання побутових електронагрівальних приладів без негорючих теплоізоляційних підставок та в місцях (приміщеннях), де їх застосування заборонено;
- використання в пожежонебезпечних зонах світильників з лампами розжарювання без захисного суцільного скла (ковпаків), а також з відбивачами і розсіювачами, виготовленими з горючих матеріалів;

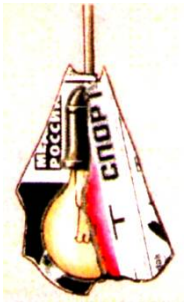

- підвішування світильників безпосередньо на струмопровідні проводи, обгортання електроламп і світильників папером, тканиною та іншими горючими матеріалами, експлуатація їх зі знятими ковпаками (розсіювачами);
- прокладання в сходових клітках електропроводів і кабелів незалежно від їх напруги, крім електропроводки для освітлення звичайних сходових кліток.

4.2 ОПАЛЕННЯ ТА ВЕНТИЛЯЦІЯ

У приміщенні котелень та інших теплогенеруючих установок підприємств і населених пунктів **забороняється**:

- допускати до роботи осіб, які не пройшли навчання з пожежно-технічного мінімуму та не отримали відповідних кваліфікаційних посвідчень, а також залишати без догляду працюючі котли і нагрівники;
- експлуатувати установки у разі підтікання рідкого палива або витікання газу із системи паливоподачі;
- розпалювати установки без їх попередньої продувки; подавати паливо, коли форсунки або газові пальники згасли;
- працювати при зіпсованих або відключених приладах контролю й регулювання, а також за їх відсутності;
- сушити спецодяг, взуття, інші матеріали на котлах та паропроводах.

Під час експлуатації **вентиляційних систем забороняється**:

- відключати або знімати вогнезатримувальні пристрої;
- випалювати накопичені в повітроводах, зонтах жирові відкладення та інші горючі речовини;
- закривати витяжні канали, отвори й решітки;
- залишати двері вентиляційних камер відчиненими, зберігати в камерах різні матеріали та устаткування;
- використовувати припливно-витяжні повітроводи й канали для відведення газів від приладів опалення, газових колонок, кип'ятильників та інших нагрівальних приладів;
- складувати впритул (на відстані менше 0,5 м) до повітроводів і устаткування горючі матеріали або негорючі матеріали в горючій упаковці;
- видаляти за допомогою однієї системи відсосів різні гази, пар, пил та інші речовини, котрі при змішуванні можуть викликати спалахи, горіння або вибух;
- експлуатувати переповнені циклони.

4.3 ГАЗОВЕ ОБЛАДНАННЯ

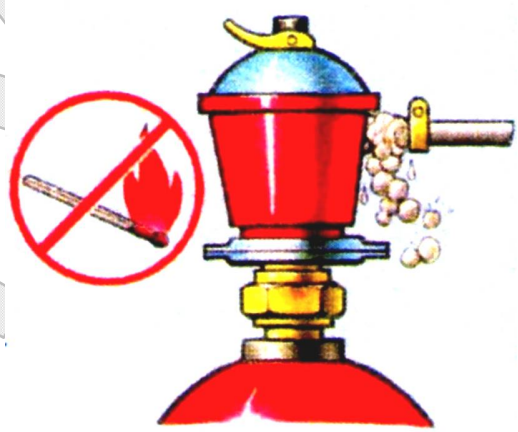

Застосовувати вогонь **для виявлення витоку газу** з газопроводів, а також користуватися газовими пальниками й приладами в разі несправності їх чи несправності газопроводів та арматури **забороняється**.

Перевіряти витікання газу тільки за допомогою мильної емульсії.

Виявивши у приміщенні запах газу, слід негайно припинити його подавання, викликати аварійну газову службу і провітрити приміщення. До усунення несправності у приміщенні забороняється запалювати сірники, курити, застосовувати відкритий вогонь, вмикати та вимикати електроприлади.

ТЕМА 5. ВИМОГИ ДО УТРИМАННЯ ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ ПРОТИПОЖЕЖНОГО ЗАХИСТУ

5.1 СИСТЕМА ПРОТИПОЖЕЖНОГО ВОДОПРОВОДУ

Для контролю працездатності мережі систем **зовнішнього протипожежного водопроводу** необхідно **1 раз на рік проводити випробування** на тиск та витрату води з оформленням акта. Випробування водопроводу повинно проводитися також після кожного ремонту, реконструкції або підключення нових споживачів до мережі водопроводу.

Система **внутрішнього протипожежного водопроводу** повинна відповідати таким вимогам:

ПОВТОРЮЮ!

1) кожен **пожежний кран-комплект має бути укомплектований** пожежним рукавом однакового з ним діаметра та стволом, кнопкою дистанційного запуску пожежних насосів (за наявності таких насосів), а також важелем для полегшення відкривання вентиля. Елементи з'єднання пожежного крана, рукавів та ручного пожежного ствола мають бути однотипними;

2) **пожежний** плоскоскладальний **рукав** необхідно утримувати сухим, складеним в «гармошку» або подвійну скатку, приєднаним до крана та ствола і не рідше **одного разу на шість місяців** розгортати та згортати наново;

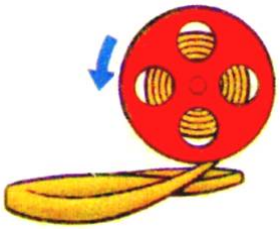

3) використання пожежних рукавів для господарських та інших потреб, не пов'язаних з пожежогасінням, не допускається;

4) на дверцятах пожежних шафок із зовнішнього боку повинні бути вказані після літерного індексу «ПК» порядковий номер крана та номер телефону для виклику пожежно-рятувальних підрозділів;

5) пожежні кран-комплекти **не рідше одного разу на шість місяців** підлягають технічному обслуговуванню і перевірці на працездатність шляхом пуску води з реєстрацією результатів перевірки у спеціальному журналі обліку технічного обслуговування. Пожежні кран-комплекти повинні постійно бути справними і доступними для використання.

5.2 ПРОТИПОЖЕЖНА ТЕХНІКА. ПЕРВИННІ ЗАСОБИ ПОЖЕЖОГАСІННЯ

Територія підприємств, будинки, споруди, **приміщення**, технологічні установки **повинні бути забезпечені первинними засобами пожежогасіння**: вогнегасниками, ящиками з піском, бочками з водою, покривалами з негорючого теплоізоляційного матеріалу, пожежними відрами, совковими лопатами, пожежним інструментом, які використовуються для локалізації і ліквідації пожеж у їх початковій стадії розвитку.

Серед первинних засобів пожежогасіння найважливіша роль відводиться самим ефективним з них - вогнегасникам. Встановлено, що з використанням вогнегасників найчастіше успішно ліквідують загоряння **протягом перших 4 хв** з моменту їх виникнення, тобто до прибуття пожежних підрозділів.

Встановлено **шість класів пожежі**, а також їх символи:

- **клас А** – горіння твердих речовин, переважно органічного походження, горіння яких супроводжується тлінням (деревина, текстиль, папір);
- **клас В** – горіння рідких рідин або твердих речовин, які розтоплюються;
- **клас С** – горіння газоподібних речовин;
- **клас D** – горіння металів та їх сплавів.
- **клас Е** – пожежі, пов'язані з горінням електроустановок;

ПОВНИЙ

- **клас F** – горіння радіоактивних матеріалів та відходів.

Символи класів пожежі вказуються на корпусах вогнегасників.

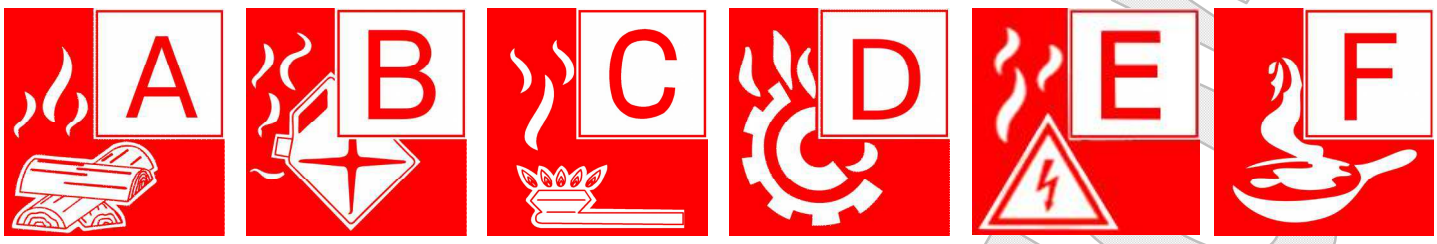

Вогнегасники, які експлуатуються, **повинні мати**:

- **облікові** (інвентарні) **номери** за прийнятою на об'єкті системою нумерації;
- **пломби** на пристроях ручного пуску;
- **бирки та маркувальні написи** на корпусі, червоне сигнальне пофарбування.

Вогнегасники слід **розміщувати** у легкодоступних і помітних місцях, а також поблизу місць, де найбільш імовірна поява осередків пожежі. При цьому необхідно забезпечити їх захист від дії сонячних променів, опалювальних і нагрівальних приладів, а також хімічно агресивних речовин (середовищ), які можуть негативно вплинути на їх працездатність.

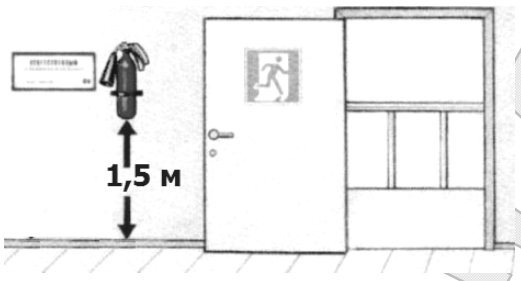

Переносні вогнегасники розміщують шляхом навішування за допомогою кронштейнів на вертикальні конструкції **на висоті не більше 1,5 м від рівня підлоги** до нижнього торця вогнегасника і на відстані від дверей, достатній для їх повного відчинення, або встановлюють у пожежні шафи пожежних кранів, на пожежні щити чи стенди, підставки чи спеціальні тумби.

Вогнегасники, встановлені за межами приміщень або в неопалюваних приміщеннях та не призначені для експлуатації при мінусовій температурі, **на холодний період повинні зніматися**. У такому разі на пожежних щитах та стендах повинна розміщуватися **інформація про місце розташування** найближчого **вогнегасника**.

Для зазначення місцезнаходження вогнегасників на об'єктах повинні встановлюватися **вказівні знаки**. Знаки розташовують на видних місцях **на висоті 2,0 - 2,5 м від рівня підлоги** як у середині, так і поза приміщеннями.

Періодичний огляд вогнегасників здійснюється особою, відповідальною за пожежну безпеку на об'єкті, **не рідше одного разу на місяць**.

Використані вогнегасники, а також вогнегасники із зірваними пломбами необхідно негайно направляти на технічне обслуговування.

На технічне обслуговування з об'єкта **одночасно** дозволяється відправити **не більше 50 % вогнегасників** від їх загальної кількості.

ПРИВЕДЕННЯ В ДІЮ РУЧНОГО ВОГНЕГАСНИКА

Переносні вогнегасники містять у собі обмежену кількість вогнегасної речовини і, як правило, безперервне подання відбувається протягом короткого проміжку часу, через що помилки, які допущені при користуванні, виправити не має змоги.

Нижче наведені **практичні прийоми** (у різних ситуаціях), яких слід дотримуватися при користуванні найбільше розповсюдженими порошковими (1) та вуглекислотними (2) вогнегасниками:

1) **Порошкові вогнегасники використовуються** для гасіння пожеж **класів А, В і С** (горіння твердих, рідких та газоподібних речовин).

При гасінні пожежі класу А (горіння твердих речовин) вогнегасний порошок необхідно подавати до осередку пожежі, переміщуючи струмінь з боку в бік з метою збиття полум'я. Після того як полум'я збито, треба наблизитись і покрити всю поверхню речовини, що горить, і особливо окремі осередки шаром порошку, при цьому порошок подається переривчастими порціями.

Під час гасіння пожежі класу В (горіння рідких речовин) струмінь порошку спочатку подають на найближчий край, переміщуючи насадок з боку в бік для покриття пожежі по всій ширині. Подачу порошку слід робити безперервно при повністю відкритому клапані, переміщуючись уперед і не залишаючись позаду й з боків непогашеної ділянки, намагаючись постійно підтримувати у зоні горіння порошкову хмару.

Під час гасіння пожежі класу С (горіння газоподібних речовин) струмінь вогнегасного порошку спочатку необхідно спрямовувати в струмінь газу майже паралельно газовому потоку.

Під час гасіння електроустаткування струмінь вогнегасного порошку слід спрямовувати безпосередньо у джерело полум'я.

До початку гасіння **знеструмити електроустаткування**.

2) **Вуглекислотні вогнегасники** підходять для гасіння всіх класів пожеж.

Під час гасіння пожежі розтруб має бути спрямований в основу вогнища пожежі, що знаходиться найближче до оператора. Під час гасіння оператор зобов'язаний виконувати рухи розтрубом з боку в бік, просуваючись уперед.

ТОВ "АНК"

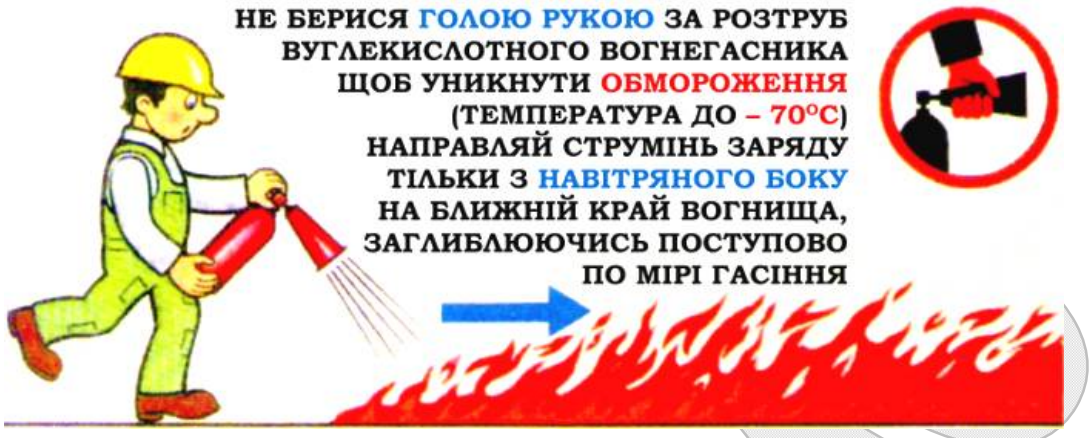

При застосуванні всіх типів вогнегасників необхідно дотримуватися таких **загальних правил безпеки**:

- у випадку виявлення пожежі подати сигнал тривоги й сповістити пожежну охорону;
- не проходити повз пожежу у пошуках вогнегасника, тому що тупикове приміщення може стати пасткою;
- під час гасіння електроустаткування, що знаходиться під напругою, необхідно, щоб відстань від електроустаткування до насадки (розтруба) вогнегасника була не менше, ніж 1 метр;

- гасіння здійснювати з навітряного боку;
- залишати вільним шлях евакуації (забезпечити собі можливість евакуації);
- у разі невдалого гасіння залишити приміщення і очікувати на допомогу;
- під час використання для гасіння кількох вогнегасників не здійснювати гасіння струменями вогнегасної речовини, спрямованої назустріч один одному;
- після закінчення гасіння відходити необхідно, залишаючись лицем до вогнища;
- у разі наявності запасного вогнегасника з вогнегасною речовиною охолоджувальної дії зробити обробку нагрітих поверхонь з метою попередження повторного займання.

Для розміщення первинних засобів пожежогасіння у виробничих, складських, допоміжних приміщеннях, будинках, спорудах, а також на території підприємств повинні встановлюватися спеціальні **пожежні щити** (стенди).

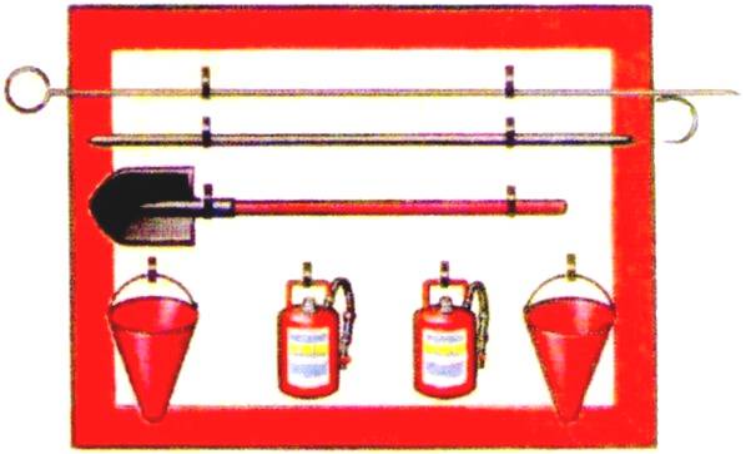

До комплекту засобів пожежогасіння, які розміщуються на пожежному щиті, **входять**: вогнегасники - 3 шт., ящик з піском - 1 шт., покривало з негорючого теплоізоляційного матеріалу або повсті розміром 2 х 2 м - 1 шт., гаки - 3 шт., лопати - 2 шт., ломи - 2 шт., сокири - 2 шт.

Пожежні щити (стенди) повинні встановлюватись на території об'єкта площею більше 200 м^2 з розрахунку **один щит** (стенд) **на 5000 м^2 захищуваної площі**.
На пожежних щитах (стендах) необхідно вказувати їх порядкові номери та номер телефону для виклику пожежно-рятувальних підрозділів.

Пожежні покривала повинні мати розмір **не менше ніж 1 х 1 м**. Їх призначено для гасіння невеликих осередків пожеж у разі займання речовин, горіння яких не може відбуватися без доступу повітря.

Бочки для зберігання води з метою пожежогасіння повинні мати місткість не менше **ніж 0,2 м^3** і мають бути укомплектовані **пожежним відром** місткістю **не менше ніж 0,008 м^3**.

Бочки з водою повинні встановлюватись у виробничих, складських та інших приміщеннях, спорудах у разі відсутності внутрішнього протипожежного водогону та за наявності горючих матеріалів, а також на території об'єктів, індивідуальних (садибних) житлових будинків, садових, дачних будинків. Їх кількість у приміщеннях повинна визначатися з розрахунку одна бочка на 250-300 м^2 захищуваної площі.

Ящики для піску повинні мати місткість 0,5, 1,0 або 3,0 м^3 і бути укомплектовані совковою лопатою.

ТОВ "ПАЛІУМ"

ТЕМА 6. ПОРЯДОК ДІЙ У РАЗІ ПОЖЕЖІ

У разі виявлення ознак пожежі (горіння) кожний громадянин зобов'язаний:

- негайно повідомити про це за телефоном 101. При цьому необхідно назвати місцезнаходження об'єкта, вказати кількість поверхів будинку, місце виникнення пожежі, обстановку на пожежі, наявність людей, а також повідомити своє прізвище;

- вжити (за можливості) заходів щодо евакуювання людей, гасіння (локалізації) пожежі первинними засобами пожежогасіння та збереження матеріальних цінностей;
- якщо пожежа виникла на підприємстві, повідомити про неї керівника чи відповідну компетентну посадову особу та (або) чергового на об'єкті;
- у разі необхідності викликати інші аварійно-рятувальні служби.

Посадова особа об'єкта, що прибула на місце пожежі, **зобов'язана**:

- перевірити, чи викликана Оперативно-рятувальна служба цивільного захисту (продублювати повідомлення), довести подію до відома власника підприємства;
- у разі загрози життю людей негайно організувати їх рятування (евакуацію), використовуючи для цього наявні сили й засоби;
- видалити за межі небезпечної зони всіх працівників, не пов'язаних з ліквідуванням пожежі;
- припинити роботи в будинку (якщо це допускається технологічним процесом виробництва), крім робіт, пов'язаних із заходами щодо ліквідування пожежі;
- здійснити в разі необхідності відключення електроенергії (за винятком систем протипожежного захисту), зупинення транспортуючих пристроїв, агрегатів, апаратів, перекриття сировинних, газових, парових та водяних комунікацій, зупинення систем вентиляції в аварійному та суміжних з ним приміщеннях (за винятком пристроїв протидимового захисту) та здійснити інші заходи, що сприяють запобіганню розвитку пожежі та задимленню будинку;

- перевірити включення оповіщення людей про пожежу, установок пожежогасіння, протидимового захисту;
- організувати зустріч підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту, надати їм допомогу у виборі найкоротшого шляху для під'їзду до осередку пожежі та в установці техніки на зовнішні джерела водопостачання;
- одночасно з гасінням пожежі організувати евакуацію і захист матеріальних цінностей;
- забезпечити дотримання безпеки праці працівниками, які беруть участь у гасінні пожежі.

ТОВ

ТЕМА 7. ДОДАТКОВІ ВИМОГИ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ЗВАРЮВАЛЬНИХ ТА ІНШИХ ВОГНЕВИХ РОБІТ

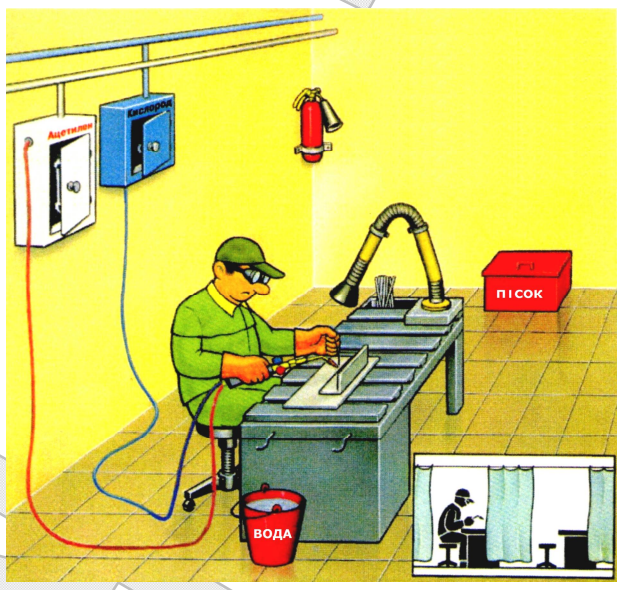

Місця проведення зварювальних та інших вогневих робіт, пов'язаних з нагріванням деталей до температур, спроможних викликати займання матеріалів та конструкцій, **можуть бути**:

- **постійними**, які організовуються у спеціально обладнаних для цієї мети цехах, майстернях чи на відкритих майданчиках;
- **тимчасовими**, коли вогневі роботи проводяться безпосередньо в будинках, які зводяться або експлуатуються, спорудах та на території об'єктів при проведенні монтажних робіт.

Постійні місця проведення вогневих робіт **визначаються наказами, розпорядженнями, інструкціями** власника підприємства. **Огороджувальні конструкції** в цих місцях (перегородки, перекриття, підлоги) повинні бути **з негорючих матеріалів**.

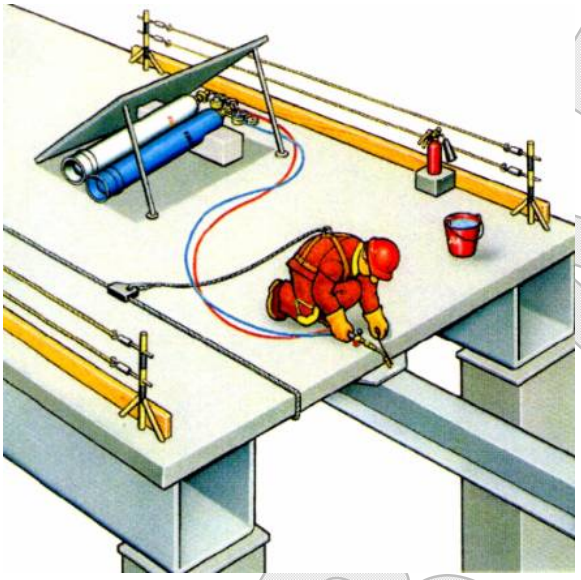

Керівник підприємства чи структурного підрозділу, **де проводяться вогневі роботи на тимчасових місцях** (крім будівельних майданчиків та приватних домоволодінь), **зобов'язаний оформити наряд-допуск** на виконання тимчасових вогневих робіт.

За наявності на підприємстві **відомчої пожежної охорони** або державної пожежної охорони, яка обслуговує підприємство на договірних засадах, **наряди-допуски** на виконання тимчасових вогневих робіт **повинні бути погоджені з ними** напередодні виконання робіт з установленням відповідного контролю.

Проведення вогневих робіт на постійних та тимчасових місцях **дозволяється** лише **після вжиття заходів, які виключають можливість виникнення пожежі**:

- очищення робочого місця від горючих матеріалів,
- захисту горючих конструкцій,
- забезпечення первинними засобами пожежогасіння (вогнегасником, ящиком з піском та лопатою).

Вид (тип) та кількість первинних засобів пожежогасіння, якими повинно бути забезпечене місце робіт, **вказуються в наряді-допуску** на виконання тимчасових вогневих робіт.

ПОВТАРНО

Після закінчення вогневих робіт виконавець зобов'язаний **ретельно оглянути місце їх проведення**, за наявності горючих конструкцій **полити їх водою, усунути можливі причини виникнення пожежі**.

Посадова особа, відповідальна за пожежну безпеку місць, де проводилися вогневі роботи, **повинна забезпечити перевірку місця проведення цих робіт упродовж 2 годин після їх закінчення**. Про приведення місця вогневих робіт у пожежобезпечний стан виконавець та відповідальна за пожежну безпеку посадова особа роблять відповідні позначки у наряді-допуску на виконання тимчасових вогневих робіт.

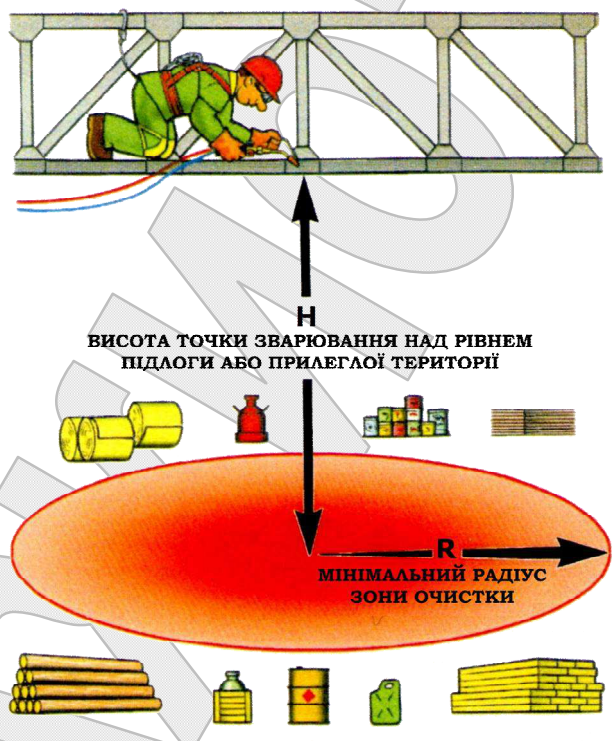

H, м	0	2	3	4	6	8	10	св.10
R, м	5	8	9	10	11	12	13	14

Під час проведення зварювальних та інших вогневих робіт **слід дотримуватися** таких **заходів безпеки**:

- **технологічне обладнання**, на якому передбачається проведення вогневих робіт, повинно бути **приведене у вибухопожежобезпечний стан** до початку цих робіт;
- **місце проведення вогневих робіт** має **бути очищене від горючих речовин та матеріалів** у радіусі, вказаному на рисунку;
- розміщені в межах указаних радіусів **будівельні конструкції, настили підлог**, оздоблення з матеріалів груп горючості Г2, Г3, Г4, а також **горючі частини обладнання та ізоляція** мають бути **захищені від потрапляння на них іскор металевими екранами**, покривалами з негорючого теплоізоляційного матеріалу чи в інші способи і в разі необхідності политі водою;
- з метою виключення потрапляння розпечених часток металу в суміжні приміщення, на сусідні поверхи, близько розташоване устаткування всі оглядові, технологічні й вентиляційні люки, монтажні та інші отвори в перекриттях, стінах і перегородках приміщень, де здійснюються вогневі роботи, повинні бути закриті негорючими матеріалами;
- **приміщення, в яких можливе скупчення парів ЛЗР, ГР та горючих газів**, перед проведенням вогневих робіт **повинні бути провентильовані**;
- під час проведення вогневих робіт у вибухопожежонебезпечних місцях має бути встановлений **контроль за станом повітряного середовища** шляхом проведення експрес-аналізів **із застосуванням газоаналізаторів**;
- **двері**, що з'єднують приміщення, де виконуються вогневі роботи, з суміжними приміщеннями, **повинні бути зачинені**;

ТОВ "ІМС"

- **місце для проведення зварювальних та різальних робіт** у будинках і приміщеннях, у конструкціях яких використані горючі матеріали, **має бути обгороджене суцільною перегородкою з негорючого матеріалу.** При цьому **висота перегородки** повинна бути **не менше 1,8 м**, а **відстань між перегородкою та підлогою – не більше 50 мм**. Для запобігання розлітанню розпечених часток цей зазор повинен бути обгороджений сіткою з негорючого матеріалу з розміром чарунок не більше 1,0 х 1,0 мм;

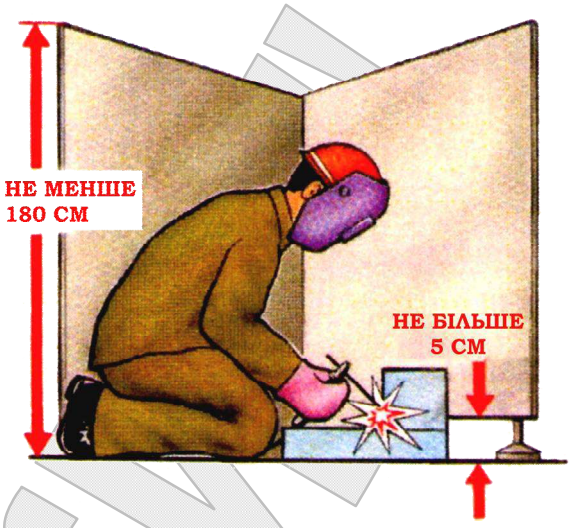

- **під час перерв у роботі**, а також **у кінці робочої зміни** зварювальна **апаратура повинна відключатися** від електромережі, **шланги від'єднуватися** і **звільнятися від горючих рідин та газів**, а у паяльних лампах тиск повинен бути повністю знижений. Після закінчення робіт уся апаратура й устаткування мають бути **прибрані в спеціально відведені приміщення** (місця);
- якщо організовуються **постійні місця** проведення вогневих робіт **більше ніж на 10 постах** (зварювальні, різальні майстерні), має бути передбачене **централізоване електро- та газопостачання**;
- у зварювальній майстерні за наявності не більше 10 зварювальних постів для кожного з них **дозволяється мати по одному запасному балону** з киснем та горючим газом. Запасні балони **повинні бути обгороджені щитами** з негорючих матеріалів або **зберігатися у спеціальних прибудовах** до майстерні;
- вогневі роботи дозволяється проводити на відстані **не ближче 15 м** від відчинених отворів фарбувальних та сушильних камер. Місце зварювання слід обгороджувати захисним екраном.

ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ:

- приступати до роботи **при несправній апаратурі**;
- **розміщувати постійні місця** для проведення **вогневих робіт у пожежонебезпечних та вибухопожежонебезпечних приміщеннях**;
- **допускати** до зварювальних та інших вогневих робіт осіб, які **не мають кваліфікаційних посвідчень** та **не пройшли навчання зпожежно-технічного мінімуму** та **щорічної перевірки знань** з одержанням спеціального посвідчення;
- проводити зварювання, різання або паяння **свіжопофарбованих конструкцій** та виробів до повного висихання фарби;
- виконуючи вогневі роботи та допускати **стикання кисневих балонів з різними маслами**, а також **промасленим одягом та шматтям**;
- зберігати у зварювальних кабінах одяг, ГР та інші горючі предмети і матеріали;
- допускати **стикання електричних проводів з балонами** зі стисненими, зрідженими й розчиненими газами;
- **виконувати вогневі роботи на апаратах** і комунікаціях, **заповнених горючими й токсичними матеріалами**, а також на тих, **що перебувають під тиском** негорючих рідин, газів, парів та повітря або **під електричною напругою**;

- проводити вогневі роботи на елементах будинків, виготовлених із металевих конструкцій з горючими й важкогорючими утеплювачами.

- **користуватися шлангами, довжина** яких **перевищує 30 м**, а під час виконання **монтажних робіт - 40 м** (застосування шлангів довжиною більше 40 м дозволяється у виняткових випадках з письмового дозволу посадової особи, яка видала наряд-допуск на виконання тимчасових вогневих робіт);

- **перекручувати, заломлювати** чи **затискати** газопідвідні **шланги**.

ТОВ "АДАЖИО"